

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udvalgte digte

Citation: Ewald, Johannes: "Udvalgte digte", i Ewald, Johannes: *Udvalgte digte*, udg. af Esther Kielberg ; Kim Ravn , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 265. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald02dkval-shoot-idm140323880665584/facsimile.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte digte

Thu den, som Phoebus tilg][ærte]
Sin underlige Harm[onie,]
Hans varme, fulde[, store Hjerter]
Udbrede Hæmlene sig [i;]
Hans Siæl omspænder Sol[ene,]
Hans stærke Tanke [griber Tiden,]
Og nu og da, og [for og siden]
Afspreder ei [hans Følelse.]

Uglen: if. folketroen en ulykkesfugl. – *Dødens lodne Spaa-(Mænd):* ulvene. – *Phoebus:* Phoibos gr. lysende; navn for kunstens gud Apollon som solgud. – *underlige:* underfulde. – *Afspreder:* se n.t.s. 38, *Afspreddelser*.

Over Johannes Kinast

Trykt efter SS bd. 5, s. 89-91, hvis tekstgrundlag er NkS 489^e fol., nr. XIII, 4^f, 11^{f-v}. Datering: 1773. Trykt i *Molbech* s. 232-34.

- 118 *Johannes Kinast* (1705-73): sognepræst ved Frederiksberg Kirke. – *den Høje:* Gud. – *fuldte Boelig:* det afdøde legeme; muligvis: den syndige jord. – *Cherubim(er)s:* egl. *cherubin*, hebr. flertal af *cherub*; se ordlisten s. 224. – *Grav:* grube. – *I Rigdoms Dyb:* allusion til Rom. 11,33: »O dyb af Guds rigdom og visdom og kundskab«. – *opdages:* bemærkes. – *Din Sjæl (...) sig i:* jf. n.t.s. 117^f. – *alt:* allerede. – *underlige:* underfulde. – *Cran:* støvkorn. – *Vejrlys:* lygtmænd (jf. n.t.s. 91) og andre lysfænomener i atmosfæren; her billedligt om noget snålende, men flygtrigt og bedragerisk. – *Dunst:* tåge; hvad der i sig selv intet er. – *Mon (du forstemmer):* ms. har if. SS muligvis: »O«.
- 119 *vi:* ms. har: *hvi*. – *flagge:* flagrer rastløs. – *Levninger:* jordiske rester. – *vor Lærer:* dvs. religionslærere; måske er digtet et lejlighedsdigt, bestilt af medlemmer af J. K.s menighed. Jf. underntlen i *Charis* til »Over Andreas Schyths«, n.t.s. 120. – *Førstyrrelser:* ødelæggelser. – *Lignelse:* efterligning, billede (af Gud), dvs. mennesket. – *billigt:* rimeligt. – *Og:* også.
- 120 *forsjer dig til sin Boelig:* der hentydes vel til opstandelsen på den yderste dag (jf. »kødets opstandelse«, Joh. 11,24 osv.).

Over Andreas Schyth

Trykt efter SS bd. 5, s. 91-94, hvis tekstgrundlag er NKS 489^c fol., nr. XIII, 5^f-6^f. Trykt i *Charis* 1806, s. 49-54 med undertitlen »Ved en elsket Religionslærers Død. Et Anecdoton [dvs. tekst, der overleveres mundtligt] af Johannes Ewald. Jf. n.t.s. 119, *vor Læser* »Religionslærers« blev tidligere brugt som betegnelse for præster.

- 120 *Andreas Schyth* (1723-72) var øverste kapellan ved Nicolai Kirke. – *undenlige*: forunderlige. – *Vêlan*: opmuntrende tilråb.
- 121 *fordobbler Støvet Dage*: forlænger et menneskes tid på jorden. – *Son aander (...)* *Plage*: (om støvet, dvs. mennesket) som ånder (dvs. er i live), sig selv og os til plage. – *snart*: hurtigt. – *Jordens Ven*: her nok: menneskevennen, den gode. – *Muld*: jordiske rester. – *Alt (blander lan)*: allerede. – *Chenbiner*: se ordlisten s. 224 og n.t.s. 118..
- 122 *En Times Tåb fortjente den*: Der var grund til at klage over tabet af blot en time (af hans liv). – *Nyre-Prøver*: en, der ransager hjerte og nyre; om Gud. – *opdagede*: var opmærksom på. – *Bund*: forbund; om pagten mellem Gud og mennesker. – *Brostfærdig*: faldefærdig. – *Hytte*: om kroppen. – *mægtig*: stærk.
- 123 *Vort Lys*: om Andreas Schyth. – *Taaren træste*: måske: lad tåren træste. – *Godhed*: Gud. – *Tjener*: »Guds tjener« er betegnelse for en gejstlig.

Nytaarsdigt til en Moder

Trykt efter SS bd. 5, s. 94-97, hvis tekstgrundlag er NKS 489^c fol., nr. XIII, 8^f, 4^f^v, 5^f, 7^x, 10^f^v. Digtets tekstforhold er komplicerede, specielt: er strofernes rækkefølge usikker, jf. SS bd. 6, s. 358-63. Datering: if. A. D. Jørgensen antagelig skrevet o. nytår 1773. Trykt i *Charis* 1806, s. 78-82 under overskriften: »Til en Moders Fødselsdag fra en Datter. (Et Anecdoton [se n.t.s. 120] af Joh. Ewald.)«.

- 123 *mit Intets troe Veninde*: næppe Ewalds egen mor, til hvem han skal have haft et dårligt forhold. Måske om det kvindelige, moderlige som sådant. Evt. kan digtet være et lejlighedsdigt; jf. overskriften i *Charis*. *mit Intet(s)*: måske om den tilstand, det ufødte barns sjæl befinder sig i, jf. s. 138 om sjælen, der *først frembrøde* ved fødslen. – *Oplivede*: vakte. – *finde*: føle. – *Gysende*: gysen. – *Strudler*: hvirvler. – *Chaos*: if. gr. mytologi det tomrum, i hvilket verden blev skabt.
- 124 *Myriader*: tallose mængder. – *Lær mig*: belær mig om. – *for jeg var*